

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hóra. 1 kor. Egy hóra. 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
IIJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 48. szám.

A helyzet.

Budapest, március 13.

A helyzet csupa kombináció. Még a pártokon sem tudnak bizonyosat, csak találgatnak. A mi félig-meddig pozitív hír van, a következőkben megtalálja az olvasó.

A király Budapestre jön.

Jön, vagy nem jön? Ez itt a kérdés. A felelet nap napután az, hogy jön. Aztán tényleg jön a bécsi czáfolat, hogy szó sincs róla, a míg a válság érdemileg elintézve és az új kormány megalakulva nincsen, nem jön.

Ma azonban a függetlenségi pártban egész határozottan tartja magát a hirt, hogy a király e hó 18-ikán, vagy közvetlenül 18-ika után Budapestre jön.

Andrássy Gyula gróf Bécsben

Ugyanott tudják azt is, hogy Andrássy Gyula gróf ma, vagy holnap kapja meg a király meghívóját és Bécsbe utazik. Azt hiszik, hogy ezután az utazás után a helyzet tisztázódni fog.

Andrássy Gyula gróf elveit és nézeteit fejtegeti egy vidéki lapban közölt vezércikkében. Az érdeklődésre méltán alkalmas cikkből adjuk a következő részleteket:

A politikai etikának, a hazafiaság-

nak legelemibb szabálya, hogy a nemzetet nagy veszélyeknek csak hasonló nagy veszélyek elhárítása céljából szabad kitenni, hogy a létet csak a létvédelme kedvéért szabad kockáztatni.

Ilyen volt 1848—49. Ekkor nem volt szabad óvatosságnak lenni, a történetek után, midőn már csak a harc és a föltétlen megadás között lehetett választás, nem volt szabad mást tenni, mint bátran, vakmerően nekimenni akár a falnak is, elveszni, meghalni a becületért.

De a mostani perc nem ilyen. Most erősödünk, haladunk, senki sem veszélyeztet bennünket, a hősi elhatározások tehát nincsenek igazolva. Ma minden politika végleges eltérésére elégséges azon tény, hogy nagy kockázattal jár. Ha szép és jó is volna a terv, amelyet a nemzet elé tárnak, mihelyt megvalósítása veszélyeztetni a biztos alapot, amelyen állunk, vissza kell azt utasítani. Nem is fog a nemzet ily merész kalandra vállalkozni. Feltétlenül megbízhatni józanságában. A történelem is azt bizonyítja, hogy a nemzet csak akkor vesztette el higgadságát, csak akkor szánta el magát nyaktörő vállalatra, midőn provokáltak, midőn szabadságát, létét látta veszélyben. De ma ki nyom el, ki provokál bennünket? Sem szabadságunk, sem létünk nincs veszélyben.

Mig mindez meg nem változik, nem tehetek róla, a tulszigázott követeléseket támasztó és a tulságosan bátor politikusokat

nem tudom a hazafiság ideáljaként elismerni. Nem akarok senkinek hazaszeretében kételkedni, főleg nálunk magyaroknál elképzelhetetlen szörnyalak volna az, ki a minden tagjának ragaszkodására annyira rászorult kis népünket szíve egész melegével ne szeretné.

Istennek hála, a közöny a nemzet iránt nálunk igen ritka tünet. Csak abban vagyok Tamás, hogy ama nagy hősiesség, amaz intransigens szellem, amaz önteltség, amely minden óvatosságot lenéz és minden kompromiszumot perhoreskál, a fenköltebb hazafiságnak a bizonyítéka-e?

Ott, ahol Széchényi István élt és működött, nem volna többé szabad e hírek terjednie. Ott abszolút igazságba kellene annak mennie, hogy a politikai önmérseket a legforróbb, a leghevesebb hazafissággal is megfér.

Különben, bármi legyen is a közvélemény ítélete, én tisztában vagyok magammal arra nézve, megbocsáthatatlan hiba lenne, államunkat ily veszélynek kiténni, ha a jelenlegi szervezet elfogadható állapotokat teremtett. Erre a konklúzióra vezet eddigi okoskodásom összes eredménye.

Ha sikerült államszövetségekkel járó veszélyeket a mai formával elkerülnünk, ragaszkodjunk hozzá, mert kevés a remény arra, hogy jobbal válhatjuk fel. A változás kísérletével járó veszélyek szintén óvatosságra intenek bennünket.

Debreczeni művésznövendék Rómában.

[Somogyi Sándorról.]

Róma, március 10.

Bevallom, egy derék fiatal művészföldinket óhajtom kiemelni szerény műterme szürkeségéből. És hogy még őszintébb legyenek, magamnak is jól esik e néhány tollvonás. Rómában élő magyart minden magyar vonatkozás érdekel s ha valami jelentőség előfordul, „kár volna a begyünkben” tartogatni, mint a nagyerdő táján mondják.

A római Accademia di Belle Arti (művészeti akadémia) növendékei félévente kiállítják a munkáikat. A távol Coloradó, California szülöttjein kívül spanyolok, németek, francziák, olaszok — sőt két magyar is szépen megtérnek a nagyteremben. Itt máskor, munka idején, körülveszik a falakat a tanítványok, előttük a festő állvány, vagy mintázó asztal s a terem közepén ülő vagy álló helyzetben lévő modellből csinálnak tanulmányokat. Panaszkodnak, hogy Rómában szép testü modellek nincsenek; persze, szegény a nép s már gyermekkorától kezdve elcsigázzák a kenyérküzködés. Művésznövendékekről lévén szó, természetes, hogy féltékenység, irigység gyakran divik s néha nemzeti kérdéseket csinálnak. Csak a ma-

gyarok húzódnak meg csöndesen. Meddőnek tartják a vitaközásokat s inkább elmerülnek tanulmányaikba. Közös asztaluk van egy közeli kis oszterijában.

A tulajdonos egy kiszolgált „vörösinges” vagyis garibaldista, aki folyton hangoztatja lelkesedését a magyarság iránt, sokat hallott rólunk, sőt Torinóban látta egyszer Kossuthot is. Akkor még fiatal voltam, — mondja. — A régi bajtársak összejöttek a custozzai ütközet évfordulóján s egyikünk indítványozta, hogy tüntessünk „il grande ungherese” (a nagy magyar) háza előtt. Garibaldi vezérünk barátja épp lassan, csöndesen haladt felénk, mire mi harsogó evviban törtünk ki. „Era un bell' uomo!” (Szép ember volt!) mondja az öreg melankoliával, és szépek voltak ah ama idők is.

Nagymester a magyar érzés s gyakran egy sajátos jelenség lép fel a hazától távol-esők kedélyvilágában. Szótlanság szállja meg, fehérek lesznek az éjszakák. Csak egyedül egy fenn ragyogó csillag, az eszmény ad erőt és kitartást. A honvágy az. Mindkét művész érzi, de mert mindkettőjükben él az ideál, érzik azt is, mit vár tőlük szűkebb hazájuk. E tudatban elmélyednek az örök város fényes műörténeti emlékműveinek a

tanulmányozásába. Nem azért, hogy lecsatolják szárnyaikat s átvegyék, amit a régi művészek éreztek. A jövődó ujat, egyénit, nem megszokottat vár tőlük, amit előttük még nem alkottak. Egyénit és magyart, amit a költőinktől is várunk. Ezt megerjük és ez főlemel bennünket. S látjuk, hogy képzőművészetünk halad is magyar érzéseink visszaadásában.

A sok festmény és szobor között két magyarunk Somogyi Sándor szobrász, ki a debreczeni első takarékpénztár és Szabolcs-megye közönsége ösztöndíját nyerte és Guzmics Kálmán székesfehérvári fiatal festőnk művei szerepelnek. Somogyi Sándor egész sorozatot állított ki vázlataiból, kisebb műveiből, nagyobb mellszobrot, arczképet. Első benyomásunk az, hogy egy impressionista művesztélékkel van dolgunk. Alakjait az életből vette s finom megfigyelő képességről ad számot. Sőt is, hol szimbolumokban gondolkodik, keresi az élet, az erő kifejezéseit. Nem az idages pepecselés a rutinje, de a meggyőző igazság.

S az igazság is nyers volna a művészi gondolat kifejezésében, ha nem olvasztanók fel egyéniségünkben. Mikép gondolta el és miképp fejezte ki alakjait a művész, a ma-

Jó czipőket olcsón, csak is Glück Ede
 czipőarujában lehet venni. Piacz-u. 22. Kistemplommal szemben.

Wekerle terve.

A szabadelvű pártban ellenben, ahol tegnap arról beszéltek, hogy katonai kérdésekben senki semmi fele engedményeket nem fog hozni, tegnap már az új választások eshetőségeit mérlegelték és a választásokat olyan kormányra óhajtják bizni, melynek Hederváry gróf a feje. Ez olyan programot ad, melylyel a többséget biztosítja magának.

Ez persze csak óhajtás, a valósághoz közelebb áll Wekerle Sándor terve, melyet állítólag Polónyi Géza portal. Igy írja ezt a bécsi Neue Freise Presse. Wekerle a képviselőház és a főrendiházban is ünnepelesen és egyhangulag kimondott határozatokban deklarálta, hogy Magyarország igényjogainak valószínűsítése, nevezetesen a katonai kérdésekben is, elvben örök időkre el van ismerve, de megvalósítását a nemzet egyelőre nem követeli.

Tehát a formula megvan. Csak az engedmény nincsen meg.

Vármegyénk és vidéke.

Rákosi Viktor a kerületben. A márczius 15. diki hazafias ünnepünkre Rákosi Viktor, a hajdunánási kerület kiváló és szeretett képviselője is lejön kerületébe ünnepegni. Rákosi Viktor márczius 15. dékén délelőtt Hajduhadházon ünnepe az ünneplőkkel, délután Hajdunánásra kocsizik át, ahol szinte szeretettel várják.

Közigazgatási bizottsági ülés. Hajduvármegye közigazgatási bizottsága hét-főn délelőtt tartotta Domahidy Elemér főispán elnöke alatt rendes, havi gyűlését, amelyen a szakelőadók terjesztették elő rendes jelentéseiket. Jelen voltak: Rásó Gyula alispán, Wessprémy Zoltán főjegyző, Penzes Sándor arvaszéki elnök, Czeglédy

gyarazat önkényt folyik e művekből. Divathogy-ében megtaláljuk a karaktert, a divathölgyét, ki uszalyat könnyedén és kecsesen, magyarul „sikkesen” — fogja fel és szépségében elbizakodva elsietne előlünk, ha — szobor nem volna. Épp az lentete ennek ama szegény oaszfu, ki a hidegben, tehetetlenül gubbaszt egy szobor a jaban; fejet egész behuzta kabatkájába s mezitelen lábát is eidugna, ha lehetne. Sok ilyen szegény gyerek él elhagyatva az örökvárosban.

Művésznök érzése ime megesegett egyiken s ime: megmintázta. S a mulandóságra gondolt ama csoportjában, hol egy herkulesi alak és a hatal birkozását adja vissza. Merész a koncepció és vonalaiban, ki fejezésében harmonikus. A küzdelem elkeseredett, megfeszülnek a hatalmas izmok, szinte kétes a győzelem. De im, hosszabbak a halál karjai s szinte haljuk rivalgását. Arczepeinek eredetijét nem ismerjük, mégis mindegyik „sikerült”. Nagyon komolyan veszi művésznök az életet, bizonyára sok, sok küzdesben telt el ifjusága. Mélyen elmerül a nagy problémákba s látjuk, mint talál vigaszt és eszményt a művészetében.

Szeretem ezt a becsületes, tiszta törekvésű, rokonszenves művészt s még attól kezdve tanultam megbecsülni, mikor aránylag fiatal korához, oly szép honvédelmet adott a gávaiaknak.

L. K.

Valódi angol

Czimre tessék ügyelni.

Mihály tiszti ügyész, dr. Losonczy Almos főorvos, Fauszt Elek pénzügyigazgató, Csánky Viktor tanfelügyelő, Kajáry Lajos királyi mérnök, Galánfy János királyi ügyész, Csapó István közgazdasági előadó, Padrah Sándor, Kovács Gyula, Lévy Márton, Major Gyula, dr. Popper Mór és dr. Nagy Gábor megyebizottsági tagok.

Hajdumegye népmozgalmi adatai. A közigazgatási bizottság ülésén terjesztette elő dr. Losonczy Almos megyei főorvos február havi jelentését. Az egészségügyi állapot éppen oly gyenge lábon állt, mint az előző hónapban. *Igen sok áldozatot követelt a tüdővész; általában a betegségek tulnyomó része tüdőbaj volt.* A roncsoló torok 7, a vörheny 1 halált követelt. Halálos baleset és öngyilkosság 3-3 erőszakos halál 2 esetben történt. Született 363 gyermek, meghalt 440 felnőtt és holtan született 23 gyermek. A természetes szaporulat 110. A kivándorlás csodálatosképp nem szerepel a népmozgalmi adatok közt, pedig már ez hatalmas tényezővé fajult.

Az állategészségügy Hajdumegyében. A múlt hónapban Hajdusoboszló és Kaba területén a lovak közt fellépett a rühkór, ellenben Kabán a sertésvész megszünt.

A király jobbkeze.

[Jelenet a Burgból.]

Nincsen annyi kilométermutató a budapest—marcheggi vonal mentén, a hány legenda lassanként odafonódik a magyar politikusok bécsi bucsujárásához. Ahány ment, ahány jött, mind hozott magával valami pikáns históriát, amelynek számai benyulnak a komor, rengeteg Burg valamelyik kis tapétaajtáján keresztül egészen a háromablakos, csipkefüggönyös szobáig, melyben nehéz gondok között tanakodik tanácsadóival a magyar király. Hogy ez a legendakör egészen stilszerű legyen, csak a jövő krónikása beszélhet róla, mert ma még alig lehet hozzászólni.

Egy apró történetet azonban elmondhatni, mielőtt megkapja a história patináját. Egy olyan politikus kihallgatásán történt, aki valamikor sűrű vendége volt a Burgnak, de később egész másfelé kanyarodott el az útja.

A kurucz vérű, öreg legény keményen kiegyenesedett derékkal lépett be a király dolgozószobája ajtaján (elmond mindent, ami a szíven fekszik!) de az ablakon besütő napfény és kissé az izgalom is megkápráztatta a szemét s mire észrevette volna, megbotlott és szép csendesén végigterült a szőnyegen. A felséges ur megdöbbenve ugrott hozzá, a jobb kezét nyújtotta feléje, de a képviselő ekkor már talpra is pattant. Kissé sápadtan, rángatózó ajakkal, de erősen szembe nézve a királylyal, mondta csendes hangon:

— Látja felséged, így fekszik a lábai előtt egész Magyarország is... Ha felséged ennek a hűséges népnek

is odanyujtaná segítségül a kezét, hogy talpra állhasson...

A király meglepetten elmosolyodott, de a jobb kezét még mindig nem nyújtotta a felé a hűséges nép felé...

Mi az ujság?

Márczius 13-án.

A milliárdos menyasszony. Londonból jelentik: gróf De Zini Károlyt, néhai XIII. Leó pápának egy unokaöccsét keserű csalódás érte az elmúlt pénteken Amerikába való megérkezése után. Akkor kellett volna esküvőjét tartani Pittsburgban miss Elizabeth Hewéval, akinek vagyona csekély tíz millió dollár, azaz 50 millió korona. A boldog vőlegény nagy személyzettel és 31 óriási csomaggal érkezett meg a szállóba, ahol csakhamar megtudta, hogy jegyese éppen egy nappal előbb ment férjhez Frank Sproull ügyvédhez. A gróf e hír hallatára a legnagyobb izgalomban hagyta el a szállót és azóta nyoma veszett. Hogy Miss Howe elálicott a gróffal való házassági tervétől, azt a gróf rendkívüli követelőző feltételei okozták, amiket a milliárdos kisasszony megsokalt. A gróf ugyanis azt követelte, hogy menyasszonya fizesse ki egy milliónyi adósságát, ugyanennyi évi zsebpénzt adjon és abban az esetben, ha elválnak, köteles a nő neki évi 50 ezer dollárt, azaz 250 ezer koronát fizetni. Miss Howe úgy találta, hogy ekkora árért még egy gróft is drágán vásárolna és hozzáment az ügyvédhez, aki feltételek nélkül vette el.

Gyilkosság a temető mellett. Vasárnap este halva találták Tomics Pál munkást a rákoskereszturi temető mellett. *Hat késszurás volt a testén, amely nagy vértocsában feküdt.* A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy Tomics az este Sas István, Agocs József és Molnár József társaságában volt. Ezekkel összeveszett. A munkások megszurkálták, s amikor észrevették, hogy már nincs benne élet, otthagyták, s elmenekültek. Mind a hármat elfogták, s kihallgatásuk után letartóztatták. A holttestet a morgueba vitték.

Rablás mulatságból. Megrendítő eset történt néhány nap előtt Pusztaujfalú község határában. Grünberger David nevű pusztaujfalusi lakos elfundult hazuról, hogy atmenjen a szomszédos Rank községbe. Utközben az országúton találkozott Dudás János, Rádi György, Hanik István és Keskó Mihály nevű pusztaujfalusi legényekkel, akik Rankról mentek hazafelé egy mulatságból. A négy részeg legény, mikor találkozott Grünbergerrel, évódni kezdett vele, majd pedig felugráltak a kocsijára s a lovat vissza akarták fordítani, Pusztaujfalura. Grünberger ellenesegült a kiserletnek, amiért aztán közte és a legények között veszekedés támadt, miközben a nagy legény annyira összeszurkálta Grünbergeret, hogy a szerencsétlen ember eszméletlenül terült el a földön. A legények, amikor látták, hogy Grünberger nem mozdul, átkutatták a zsebeit s a nála talált 38 korona készpénzt elrabolták, azután pedig eltávoztak vissza Rankra s ott mulattak tovább az elrabolt pénzen. A súlyosan sérült embert délfelé

gyapjuszövet ujdonságokat, ugyszinte Hazai gyártmányu különlegeségeket a legszolidabb szabott árak mellett Weisz Adolf posztókereskedőnél szerezhetjük be, Debreczen Kossuth-n. Dörre cukrász mellett.

találtak kocsijára. A csendőlogról az hallgatásfőztatásában nes: csendőro ugrottak. másik cs nekülöke pillantott üldözöbe utánuk, másik h azután n börtönéb

Az ol

Egy tanító let dar 26 é néptanító szállodában pített agy. Mag megrendi okok, me Daul Tiv honfitárs vert. Egy utolsó le mégis ön szerette. Mint álla volt s ez sitette.

A kifejtett zett, kit vetették. nak elvi törtökön szállodában kott meg hogy több. A v vele, szer bernek is Teg asszgnny t letet, mir közepén átlótt ko Teg venni ser tizálás k jen a fü Hol tételbe találtak okait s a oláh any velte. A szüleit és tanító.

nyitunk nával.

Az 14 napi reczeni ingyen mig a k tott, nag

Legjobb v

találták meg az arra haladó emberek, akik kocsijára tették és hazavitték Pusztaujfalura. A csendőrök még aznap értesülvén a dolgról az eszméletre tért Grünberger ki hallgatása után nyomban a tettesek letartóztatására indultak. A négy legény azonban neszét vette a dolognak s mielőtt a csendőrök Rankra értek, a rablók megugrottak. A véletlen azonban éppen egy másik csendőrjárat elébe hajtotta a menekülőket, akik mikor az őrjáratot megpillantották, futni kezdtek. A csendőrök üldözőbe vették őket és két lövést is tettek utánuk, mire Hanik István összeesett, a másik három pedig megállott. A rablókat azután megvasalva bevitték a járásbíróház börtönébe.

Az oláhok halálba üldözték.

[Mert a magyarsághoz hű volt.]

Egy fiatal, törekvő, magyar érzésű oláh tanító lett öngyilkos Kolozsvárt. Daul Tivadar 26 éves gör. katolikus, bánfihunyadi néptanító csütörtökön este Kolozsváron egyik szállodában 7 mm.-es revolverből golyót röpített agyába és szörnyet halt.

Maga az eset szomorú valóságában is megrendítő, de sokkal szomorubbak azok az okok, melyek az öngyilkosságot előidézték. Daul Tivadarnak saját testvérei, vérei és honfitársai: az oláhok adták kezébe a fegyvert. Egyetlen hibája volt, mint maga írja utolsó levelében, hogy oláhnak született és mégis önzetlenül, szíve egész szeretetével szerette a magyar földet, a magyar népet. Mint állami tanító, a magyar nép oktatója volt s ezt a kötelességét odaadással teljesítette.

A magyar kultúra előmozdításában kifejtett tevékenységéért érdemeket szerzett, kitüntették. Ezért a románok megvetették, üldözték és ez Daul Tivadarnak elviselhetetlenné tette életét. Csütörtökön este bejött Kolozsvárra és egy szállodába szállott, a hol már öt éve szokott megszállni. Azt mondta a vendéglősnek, hogy több napig fog ott időzni.

A vendéglős, aki gyakran érintkezett vele, szerény, vigkedélyű, rendes életű embernek ismerte.

Tegnapelőtt reggel 9 órakor a szobaasszony többszöri szólítására sem adott feleletet, mire betörték az ablakot. A szoba közepén feküdt fejfőltözve nagy vértócsában átlőtt koponyával Daul Tivadar.

Tegnapelőtt még nem lehetett észrevenni semmit végzetes szándékából és politizálás közben átszellemülten kiáltotta: *éljen a független Magyarországnak.*

Holttestét a rendőrség a bonczani intézetbe szállította. Zsebében egy levelet találtak, melyben elmondja öngyilkosságának okait s azt, hogy *neki halni kellett, mert oláh anya szülte, de magyar föld nevelte.* A rendőrség sürgönyileg értesítette szüleit és testvérbátyját, aki szintén néptanító.

Uj előfizetést

nyitunk ápril 1-én havonta 1 koronával.

Az ujonnan belépő előfizetőknek 14 napig ingyen küldjük meg a **Debreczeni Független Újságot**, azonkívül ingyen kapja meg minden uj előfizető, míg a készlet tart, a **csimtárral** ellátott, nagy tetszéssel fogadott **Debre-**

reczeni Független Újság Nagy Képes Naptárát is. A naptár 320 oldalra terjed.

Páratlan kedvezményeink daczára az előfizetés havonta **csak 1 korona.**

A Debreczeni Független Újság megjelenik naponta (hétfőn is) a korai reggeli órákban.

Megrendelések eszközölhetők telefon utján (18. és 339. szám) levelezőlapon, vagy kihordó asszonyainknál.

A kiadóhivatal.

Piacz-utca 47-49. sz.

UJDONSÁGOK.

Gyáriparosok hitelszövetkezete.

[Gyűlés a kereskedelmi és iparkamarában.]

A kereskedelmi és iparkamarán vasárnap tartott szakértekezlet igen jelentőséges és hatásaiban szerfölött fontos tervet vitatott meg.

Ez értekezleten *Szentkirályi* Tivadar elnöklete alatt jelen voltak: *Szabó Kálmán* kamarai elnök orszgy. képviselő, *Serli Ede*, *Polgár Zsigmond*, *Szávay Gyula*, *Lukács Ármin*, *Falk Lajos*, *Szántó Győző*, ifj. *Schwarz Vilmos*, *Riesz Henrik*, *Szántó Sámuel*, *Podolszky Béla*, *Weisz Sándor*, *Trnka Gottlieb*, *dr. Rácz Lajos*, *Killer Ede*, *Sohler István*, *Sándor Mór*, *Enger N.*, *Irsay J.* stb.

Szávay Gyula kamarai titkár ismertette az értekezlet egybehívásának okát. *Polgár Zsigmond* kerületi királyi tanfelügyelő vetett fel egy eszmét, mely a gyáriparosok hiteligényei kielégítésére irányul. Az értekezlet előtt ismertetni fogja a tervét.

Polgár Zsigmond iparfelügyelő hosszabb beszédben tárja fel a gyári vállalatok helyzetét hiteligényi szempontból. A nagy gyárak és a nagyobb gőcpontokon levő vállalatok csak boldogulnak, de a távolabbi vidéken, kivált a kisebb gyárak nehéz helyzetben vannak. Ha tudnak is kölcsönt kapni, az szerfölött terhes és drága. A vidéki pénzüintézetek bizalmatlanok, mert egyes esetekben, melyeknél nagyobb összegekkel, elővigyázatlanul mentek be, néhány vállalatnál nagy veszteségeik voltak; évtizedekre kihat e bizalmatlankodásuk. És e vállalatoknak távolabbi, fővárosi hitelforrásokhoz kell fordulniok, amelyek a sok utazásokkal járó ügylettől, egy messze vállalatnak nehezen ellenőrizhetőségétől huzódoznak. Így a gyárvállalatok kellő hiteleszközökhöz jutni nem tudnak, ami folytán gyakran jutnak válságos helyzetbe és nincs módjuk arra, hogy az esetleges kedvező viszonyokat kihasználva, fejlődjenek, vagy legalább is csak lassu tempóban fejlődhetnek. Ez állapotokon segíteni kell. A segítséget hiába várjuk kívülről. Önségelynek kell annak lenni. Legegyszerűbb, de egyuttal legbiztosabb módja, hogy a kerület gyárvállalatai szövetkezeti formában egyesüljenek, hiteligényeik kielégítése céljából.

Részletesen ismerteti ez eszme megvalósításának módzatait, egy ily gyárvállalati hitelszövetkezet működésének módját és határait. E szövetkezet, mely vagy az 1898: XXIII. t. cz. kereteinek novelláris uton kiterjesztésével, annak alapján, vagy egész külön intézmény gyanánt létesülhetne megfelelő, biztos és olcsó kölcsönt nyújthatna, új vállalatok létesítését, új iparágak bevezetését is elősegítené.

A jelenlegi pénzüintézetek helyzetén nem ütne csorbát, sőt végeredményében a velük való nexusa, és az általános fejlődés

visszahatása révén azoknak érdekeit is előmozdítaná.

További, magasabb fejlődés lenne aztán, hogy az itt bevált intézmény példájára a többi kamarák is egyesítenék hasonló szervezetekbe gyárosaik, az egész aztán egy nagy központtal bíró országos hitelszervezetbe egyesülne, így azáltal, hogy a magyar gyáriparnak hiteligényei kielégítését egészséges, erős alapokra helyezné, annak fejlődését nagymértékben megkönnyítené. Ne várjuk a felülről jövő kezdeményezést, alkossuk meg, ha egyelőre szerényebb keretek közt is; fokozatosan fejlesszük tovább. Bizonyosra vehető, ily nagy jelentőségű közgazdasági akciózt az állam is támogatni, segítségében és kedvezményeiben részesíteni fogja.

Szabó Kálmán kamarai elnök a kamara nevében köszönetet mond *Polgár Zsigmond* iparfelügyelőnek az üdvös eszme felvetéséért, annak megvalósítását mindenképp szükségesnek és hasznosnak látja. *Szántó Sámuel*, *Falk Lajos* és *Sándor Mór*. *Szántó Győző* üdvözlö a tervet, mely rég érzett hiányokat van hivatva pótolni.

Az értekezlet aztán lelkesedéssel határozta el, hogy az eszme megvalósítását szükségesnek, kívánatosnak látja, annak előkészítésére a megvalósítási forma és módzatok kidolgozására bizottságot küldött ki az előkészítés ügyeinek vezetésére a kamara elnökségét kérvén fel. A bizottság által készített tervezet és javaslatok alapján már legközelebb ismét értekezlet lesz egybehívás és remélhető, hogy az új szövetkezet, mely a maga nemében a szövetkezeti mozgalom terén egészen új utat nyit meg, már rövid időn megvalósul, mert ugy a helybeli, mint a vidéki gyárvállalatok a legnagyobb örömmel fogadták eszméjét és jelentik ki készségüket a csatlakozásra.

Polgármesteri felhívás!

Márczius 15-dike ünneplésére.

4297—905. szám. Város polgármesterétől. Felhívás a város t. közönségéhez.

A márcziusi dicső napok évfordulóján a város közönségének is tanuságot kell tenni hazafias érzületéről és szíve tartalmáról: a kegyeletről és szeretetről azoknak a szentes időknek hagyományai iránt.

A szabadság hajnalhasadásának 57. évfordulóján ezen város polgársága **pártkülönbség nélkül** közös, nagyszerű ünnepet fog ülni — jelétül annak, hogy márczius idusa pirosbetűs, boldog ünnepnapja minden magyar embernek.

Ebből az alkalomból felhívom a város közönségét, hogy a nagy napon

lobogózza fel a házakat!

és este

világítsa ki a házak ablakait

hogy az ünneplés benső őszinteségének méltó külső díszje is legyen!

Elvárom a város hazafias közönségétől, hogy nem fog kitérni felhívásom teljesítésére elől: hogy nem lesz egy ház se nemzeti színű zászlódisz nélkül és hogy ki—ki tehetése szerint kivilágítja, fényessé teszi a szabadság ezen a szent estélyén házának, lakásának ablakait.

Sátoraljaujhely, 1905. márczius 11.

Ugyanis a kellemes félreértések kiküldése végett meg kell jegyeznünk, hogy ezt

Legjobb vetőgép ma e világhivő eredeti Melichárféle páros soru

„UNICUM-DRILL“

kizárólagos raktár és képviselő

Ráhmer Sándornál,

Piacz-utca 26. sz.

Nagytráfi udvar.

Övökodjunk az utánzatoktól.

a dicséretes, szép és hazafias felhívást nem a debreczeni polgármester, hanem Sátoraljaúj hely rendezett tanácsu város derék, az ország összes polgármesterei elé példaként állítható polgármestere, **Székely Elek** polgármester bocsátotta ki „hazafias tisztelettel”. Ugy hisszük, hogy nem végeztünk felesleges munkát, midőn e helyénvaló hazafias felhívást szószerint közöltük és a sátoraljaúj helyi derék polgármestert névszerint is megneveztük; más rendezett tanácsu és szabad királyi városok polgárai és polgármesterei is okulhatnak ebből, hogy nemcsak a muszályrendeletekbeli ünnepeket, de szívnélkülünk hazafias ünnepeit is megünnepelehetjük ám! Sátoraljaúj hely város polgármestere megmutatta, hogy miként ünnepeleljünk. Gyönyörű példa ez uraim.

— **Kérőszavak a debreczeni társadalomhoz** című, lapunk vasárnapi számában, az elárvult sorsu, hattagu család érdekében írott híreinkre a hétfői nap folyamán a kétségbeesettek pillanatnyira segíteni, érkeztek be némely adományok. Az eddig érkezett adományokat itten nyugtatjuk:

Weichinger Károly 10 korona,
K. J. Vámospércs 1 korona,
Fehér Ignácz hentes 4 korona,
Nagy Sándor 1 korona,

Króh Heléna és Klein Gizella kis leányok gyűjtéseként 8 korona 90 fillér, azaz 24 korona 90 fillér.

Midőn ez adományokat halásan nyugtatjuk, kijelentjük, hogy azt a szerencsétlen családhoz eljutattuk. És ismételen felhívjuk a debreczeni társadalom jobbait, hogy nemcsak e pillanatnyi segélynyújtással; de egyébiránt is fogadják szeretetökbe a sorsüldözött családot, azáltal segítünk a legjobban ezen a tisztességes családon és családfőn, mely a legkétségbeeséssel küzd, ha Erdélyit, a ki dolgozni akar és ügyességénél, értelménél fogva sokféleképpen behasználható valami szerény szolgálai vagy egyéb biztosabb megélhetést nyújtó álláshoz jutattjuk. Magatok, mint ösmerőseitek körében — tehát — puhatolódzatok, hogy miként tudnánk ezt a jobsorsra érdemes családfőt erejéhez és értelmiségéhez megfelelő keresethez segítenünk.

— **Jog és pénzügyi bizottsági ülés.** A város jog és pénzügyi bizottsága hétfőn délután 3 órakor ülést tartott Vecsey Imre főjegyző elnöklete alatt. Jelen voltak: dr. Magos György tiszti főügyész, dr. Dóczy Emil alügyész, Varga Károly jegyző, Simonfy Imre, Márton Imre és Fehér Ferenc bizottsági tagok.

— **Ujabb teher a közönségre.** Más városokban a hatóság mindig azon van, hogy a közönség aránytalan, igazságtalan és nyomasztó terhein könnyítsen, Debreczenben azonban más világ járja, itt a közönség terheit egyre növeszti a hatóság. Most is mit

eszeltek ki? Azt hogy a közönség számára kiállított bizonyítványokért *díjat szedhessenek és erre vonatkozólag szabályzatot készítsenek*, mert eddig a közönség csak a bélyeg díját fizette, ellenben a kiállításért nem fizetett semmit. A közigazgatás vámosainak ezen terve azonban megakadt mindjárt a jog és pénzügyi bizottságnál, amely nem utasította azonban vissza egyelőre ezt a nagyközönség újabb megterhelésével járó tervet, hanem úgy határozott: kerestessenek meg a városok hatóságai, hogy szednek-e másutt hatósági bizonyítványok kiállításáért illetekeket?

— **Az urkocsisok versenye.** A debreczeni urkocsisok egyesülete folyamodott a városi tanácshoz, hogy díjat tűzzenek az április végén tartandó urkocsis versenyre díjat tűzzön ki. A jog és pénzügyi bizottság javasolja, hogy a tanács 500 koronát szavazzon meg versenydíjra. Az urkocsis egyesület a városi gazdák számára is tűz ki díjat a saját nevelésű lovaik számára, tehát nem csupán sport, hanem gazdasági célokat is szolgál.

— **Fényes esküvő.** Vasárnap délelőtt fényes esküvő volt a Deák Ferenc utcai izraelita templomban. Dr. Szász Ernő diósgyőri vegyész mérnök vezette oltárhoz dr. Popper Mór ügyvéd leányát, Klárikát. Az esküvőn megjelentek a többek közt Szabó Kálmán országgy. képviselő, Bernáth Elemér táblai elnök, törvényszéki és táblai bírák, ügyvédek stb. Násznagyok voltak Stifsohn államvasuti főfelügyelő és dr. Popper Mór.

— **A debreczeni tisztviselők önszervező egyesületének** vasárnap újjalakított igazgató választmánya nyomában a jubiláris közgyűlés után megválasztotta tisztikarát. Elnökké választották Simoffy Imrét, alelnökké Lengyel Imrét, igazgatóvá Oláh Károlyt, titkárrá Kiss Sándort, pénztárossá Pápai János, könyvvezetővé pedig Bárdos Gézá.

— **Meghaltak.** Balázs Lajos ev. ref. 44 éves, Vincze József r. kat. 31 éves, Párducz Erzsébet r. kat. 12 éves, Majoros Mária ev. ref. 28 hónapos, Fazekas Imre ev. ref. 5 éves, Greczár István ág. ev. 1 hónapos, K. Laposi István ev. ref. 85 éves, Kerékgyártó Erzsébet ev. ref. 2 éves.

— **Debreczen alapítványa.** Debreczen város, mint erkölcsi testület a hajdumegyei méhész-egyletbe 200 koronával alapító tagként lép be.

— **Időszerű átirat.** A debreczeni közönség köréből sűrűn hangzik a panasz a város egyetlen gépkocsija (automobil) ellen, mely örült sebességgel vágat végig az utcákon, elgázolással fenyegetvén mindenkit, akit a balsors eléje visz. Sopronvármegye a gépkocsik megrendszabályozása ügyében felírt a kormányhoz és átiratának partolására kéri Debreczen városát is. A jog és pénzügyi bizottság elhatározta, hogy hasonló felirattal támogatja Sopronmegyét a gépkocsizás megrendszabályozása ügyében.

— **Szabályrendelet a gazdasági munkásokról.** Baranyavármegye a gazdasági cselédek és munkások felmondási és munkaviszonyai ügyében szabályrendeletet készített, amelyet megküldött Debreczen városának is. A jog és pénzügyi bizottság úgy határozott, hogy kiadta a szabályrendeletet a gazdasági bizottságnak.

— **Könyv báró Wesselényi Miklósról.** Márczius 15-ikén jelenik meg báró Wesselényi Miklós élete és munkái írtá: dr. Kardos Samu. A két kötetes diszmunka bolti ára 30 korona. Előfizetési ára 20 korona. Előfizetéseket április 1-ig elfogad a szerző dr. Kardos Samu, Debreczenben.

— **Közveszélyes árok.** Sok panaszt közöltünk már mi is a hatvanutcai temető és a kertek mellett elhuzódó 4—5 méter mélységű árok közveszélyessége miatt panaszkodó közönség köréből. A jog- és pénzügyi bizottság elé a hatóság olyan javaslatot terjesztett, hogy az árok mellé védő korlát állíttassék. A bizottság azonban úgy határozott, hogy a mérnökség készítsen költségvetést arról, mibe kerülne a közegészségre is káros kigőzölgesű, büzös árok betömetése.

— **Eltévedt látosó.** A vasárnap esti előadásban a földszint baloldali látogatók egyike tévedésből magával vitte a szolgáljaira bizott kölcsön látosókat egyikét. Bizonyos, hogy ezen uri látogató a szegény szolgálkárát nem akarhatta, s ezért a szolgál bízalommal várja, hogy a látosóvet a színház pénztárához elküldje. Ezzel el volna kerülhető az a kényes helyzet, hogy a szolgál, ki az illetőt látásból ismeri, találkozás esetén megszólítsa.

— **Lopással vádolt férj.** Manapság nem ritkaság, hogy házastársak egymás ellen emelnek panaszokat. Ar erkölcsi züllesztés fokmérője ez is. S. Gáborné a férje ellen emelt panaszt lopásért, mert távolléte alatt 8 pár tyukját lopta el a vád szerint lérvajuram és 3 párt el is adott balóle. A kár 36 korona. A férj ellen a feleség panaszja alapján a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Megégett gyermek.** Súlyos szerencsétlenség történt hétfőn délelőtt Szücs Rezső a Margit-fürdő alkalmazottjának Eötvös-utca 8. sz. a lakásán. Mig ő és felesége, aki a piacra ment, távol voltak, az 5 éves gyermek a forró kályha mellett játszadozott és odaesett. A szegény gyermek súlyos égési sebeket szenvedett. Beszállították a közkórházba.

— **Gyanus haláleset.** A kis, 3 hónapos Jóna gyerek halálát gyanusnak találta a kerületi orvos. Az apró holttestet beszállították a közkórházba, ahol felboncolták, de a gyanu nem igazolódott be.

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Allandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő kirakatban látható.

x **Megérkeztek az újított vil-lany zseblámpák Mentze Henrik** újdonságok áruházába 1 drb 125, 2.—, 2.50 és 3.— frt. Utántöltés 60 kr.

Az összes téli árukat, gyapjuszövet, parketék

Vége a Télnek

Női- és gyermek kabátokat bámulatos olcsón kiárulják

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI cég.

x **Anglia Debreczenben.** Megérkeztek a leghiresebb kül- és belföldi gyártmányú tavaszi szövetek **Rosenberg József „Angol szabóhoz”** címzett uri szabó üzletébe s ez uton értesíti a n. é. közönséget, hogy hosszas fáradozás és tömeges vétel folytán sikerült Anglia legelső posztógyárával oly előnyös és olcsó bevásárlási forrást elérni, hogy a mai naptól üzletében megrendelt öltönyöket, 25—30 frt.-tal olcsóbban, mint bárhol és a legjobb szövetekből a legelőgánsabb kivitelben állítja ki. Jegyezze meg tehát mindenki, hogy a 30—40 frt.-os öltönyök ezentúl 15—20 frt.-ért rendelhetők az „Angol szabónál” Kossuth-utca 8. sz., a színház mellett. A legmodernebb kivitelről gondoskodik az Anglia, Páris és New York legelső uriszabó termeiben szabási minőségben működött tulajdonos, **Rosenberg József** uri szabó.

x **A kinek pénzközlőre van szüksége,** Rácz Béla 27 pénzintézettel összeköttetésben levő Bankirodája által jelzálogra rövid idő alatt kaphat. Földbirtokra 5, 5¹/₂, 5²/₃, 6% rendes kamatu kölcsön. Törlesztési kölcsönnél tőkekamat 20—63 évre 4%, 4⁷⁰/₁₀₀%, 5%, 5²⁵/₁₀₀%, 5⁴⁶/₁₀₀%, 6%, ez utóbbi mellékletekben levő kisebb házakra is megszereshető; tehát 50 év alatt 6%-al a tőke is letörleszthető, de a kölcsön bármikor előbb is visszafizethető félelmi felmondással. Bővebb magyarázatok készséggel és ingyen adatnak bárkinek az irodában: Debreczen, Csapó-u. 12. sz. a. Szükség eseteére kérem ezen hirdetést eltenni, mely saját érdekében is áll, ha olcsó és nyugodt kölcsönt óhajt felvenni.

A boszorkány.

[Dráma 5 felvonásban. Irta: Sardou Viktor. Először adták a debreczeni városi színházban 1905. március 13-án.]

A szinpad hatások fölkezt mestere, a francia drámafőlépítés bámulatos ügyességű képviselője: **Sardou**, megtalálta tárgyát és tehetsége csillogtatására a teret ebben a legújabb drámájában is. Csodálatos számító esze, hosszú törekvésekben izmosult gyakorlat, sok helyt fel-felvillanó egyéni szenvedélye egy-egy kedvelt személye dithyrambjaiban: valami érdekes vegyületbe keveri a csiszolt mesterkedést az őszintén kibugygyanó érzelmek igazságával. Hatása mindenestre megragadó az ilyen borzalmasan érdekes történeteknek, mint amelyet **A boszorkány**-ban is legörget előttünk.

Középkori történet ez, Toledoban játszik. A rajongó katolikus spanyol egyház halálra üldözi a letiprott mórokat. Keresztény férfinak mórrel szeretkezni: egy a kárhozattal. És Don Enrique kapitány mégis megszereti a kúbajos hírű mór leányt, Zorayát, a gyógyító fűvek, virágok boszorkányát; megszereti, mikor már jegyese egy álomjáró spanyol nemes leánynak. Az inkvizíció fekete apostolai kilesik a szerelmek titkát s a búbajos Zorayát mágiyáhalálra ítélik. Szerelmeso, Enrique, hű marad hozzá s a gyaláztatól mentő méreg egyszerre omoltatja őket a halál anygala elé.

Öt felvonás öt színes képben ragyog ránk. Az első a fellobbanó szerelem kedves hangulatával, a második a hűségében megbántott mór nő hosszúsikongásával, a harmadik a meglepetések zavaros játékával, a negyedik a spanyol inkvizíció minden borzalmával s az emberin föltülemelkedő szív megbántott, nemes panaszával, végül az ötödik a halálban is egyesítő örök szerelem régi motívumával ragad kenneün-

ket keresztül felcsigázott érdeklődésünknek árkán-bokrán. Tagadhatatlan, hogy sok borzadalmat látunk, hallunk, egész az emberfojtásig; de az is való, hogy a raffinált francia elme hatalmas szemfényvesztő játéka csábítja érzékünket lebilincselő hatalmába s fáradhatatlanul követjük cikkcakkos utain, egészen a vérpadig. A negyedik felvonás hatalmas jelenete pedig a hatalmában hóhérlásra vetemült papság ellen szór nem mindennapi vádat, amelynek minden szavát az igazság lebirhatatlan ereje sugalta még Sardou Viktorban is.

Színészeink közül különösen a nőket illeti ma a dicsőség. **Jeszenszky** a Zoraya sokhangu, sokszínű alakjában, ha nem adott is tökéletest: megmutatta, hogy minden hangra és minden színre van tehetségének arnyalata. S a negyedik felvonás nagy igazságait oly őszinte hűvel és erővel mondta el, hogy a hallgatóság vastapsokkal tüntette ki kedves művésztét. **Ebergényiné** és **Hahnel Aranka** szinte szokatlan tökéletességgel állta meg helyét egy-egy boszorkánynak kiáltott nő szerepében.

Nyílt színen hatalmas taps jutalmazta őket. Csak az a kár, hogy a mi közönségünk kész megbontani a legszebb hatásokat állandóságát is önkényességgel, melylyel bókólásra szólítja már szinpadról távozott művésztét. Erről le kellene szokni. Jó volt **Palágyi, Krémer** és **Sebestyén**. Rosz volt a tömeg.

O. G.

Színházi hírek. Kedden lesz a premiere **Szigligeti** Ed: 3 szakaszos népszínművének, melynek a címe „Két pisztoly” (Sobri lakodalma). A népszínmű főbb szerepeit **P. Menszáros Margit, Krémerné, Jeszenszky, Ebergényiné, Havasy, Mezei, Krémer, Faragó, Csiky, Sebestyén, Iványi** és **Szilágyi** játszik.

Szerdán március 15-én **Bárdossy Viktor** és **Beöthy László** hazafias színműve az „**Aranylakodalom**” kerül színre. Ez estén **Kiss Béla** zenekara fog játszani a színházban.

Pénteken a „**Heidelbergi diákélet**” című színmű kerül színre **Nagy Ferencz** vendégtellettével.

TÁVIRATOK.

Wekerle ismét az előtérben.

Budapest, március 13. A bécsi politikai körök ismét **Wekerle Sándort** tolják az előtérbe, aki szerintők már a vezérő bízottsággal is megegyezett a kibontakozás módjára nézve. A vezérőbizottság álitólag (?) megegyezne azzal, ha a képviselőház és a főrendiház kijelentené egyhangu határozattal, hogy **Magyarországnak joga van a magyar vezényszóhoz, jogosan követelheti az önálló magyar hadsereget is, de ezidőszerint lemond e jogának az érvényesítéséről.** Ezzel a katonai kérdés **kikaposoltának** a magyar követelések közül és a kibontakozás utja meg volna csinálva.

Ezen bécsi hirre vonatkozólag a szövetkezett ellenzék egyik kimagasló alakja a következőket jelentette ki:

— Ismerjük a bécsi lapok ostoba tervezetéseit és meséit a válságból való kibontakozásra vonatkozólag. Mindez a szövetkezett ellenzék tömör sorainak a megbontására irányul, de mindhiába. — Szó sincs különben, de nem is lehet arról, hogy a nemzeti követelések ellen **Wekerlét** játszik ki ellenünk. Ahogy mi ismerjük **We-**

kerlét, tudjuk, hogy ő nem fog kabinetalakításra vállalkozni a katonai kérdések megoldása nélkül. E nélkül többé nem alakulhat Magyarországon kormány! A válság elhuzódásával egyre tömörebb és erősebb lesz a szövetkezett ellenzék, de annál gyöngébb gébb **Bécs.** Az uralkodónak engednie kell.

Orosz-japán háború.

Kuropatkin fölmentési kérelme.

Páris, március 13.

Pétervári lapok jelentik: **Kuropatkin** táviratilag kérte a cárt, hogy mentse fel a mandzsuri hadsereg parancsnoksága alól, minthogy **testileg és szellemileg fáradtnak érzi magát.** **Szuchonainov** tábornok, **Dragomirov** egyik tanítványa késznek nyilatkozott, hogy a mandzsuri hadak fölött a parancsnokságot ama föltétel alatt veszi át, ha **Nikolai Nikolajevics** nagyherceget generalisszimussá nevezik ki. Hírlik továbbá, hogy a 21 és 23. hadtestet mozgósítani fogják.

Kuropatkin visszavonulása.

London, március 13.

A Reuter ügynökségnek **Kuroki** főhadiszállásán levő tudósítója jelenti 10-éről **Fuzanon** át: **Kuropatkin** tábornok **Mukdenben** hadserege visszavonulása közben a japánokat távol tudta tartani a vasutól. A Sáhótól való visszavonulás igen jól ment végbe. A folyótól északra levő dombok védőfalat alkottak, a mely mögött az oroszok zavartalanul vonulhattak vissza. Most, a midőn az összes orosz haderő a Hunhótól északra van, **úgy látszik, mintha Kuropatkin elkerülte volna a körülfárás veszedelmét.** **Balszárnyának** valamennyi ágyút és szekereit megmentette, azért mégis sikerült a japánoknak néhány orosz elfogni. Majdnem valamennyi a Saho felől jövő japán csapat átkelt tegnap a Hunhon. Ma áttörték az orosz vonalat **Mukdentől** mintegy tíz mértföldnyire keletre és így **Kuropatkin** haderőit két részre vágták. A középen levő japán hadsereg egy része most elő vonul **Fusuntól** északkelet felé. Az oroszok a japánokat délen a sinpár mentén tartják vissza. A visszavonulás egyedül való útja egy nem egészen hat mértföldnyi széles rét a vasut és a most elvágott országot között.

Elhuzozott kínai főkormányzó.

London, március 13.

A Daily Telegraph jelenti **Tokióból** tegnaptól: Az oroszok a mukdeni kínai főkormányzót erőszakkal magukkal vitték, mert gyanakodtak, hogy a japánok érdekében tevékenykedik. A japán seregek közül az ntsó ütközetben a legnagyobb veszteség **Oku** tábornokot érte. **Oku** körülbelül 15.000 embert vesztett. A sebesültek között vannak **Majadan** és **Umbasi** vezérőrnagyok.

Felgyújtott kórházak.

London, március 13.

A Reuter-ügynökségnek **Oku** főhadiszállásán levő tudósítója jelenti 11-éről: **Oku** és törzskara délután vonultak be **Mukdenbe.** Hadserege csak 800 sebesült orosz és 300 japán sebesültet talált az egész kórházakban. **Az oroszok visszavonulásakor a kínaiak felgyújtották a kórházakat és egyéb épületeket.**

Kuropatkin elfogják?

Ellentétes hírek jönnek a harcztérről. Az egyik távirat azt mondja, hogy **Kuropatkin** és vezérkara már

Hölgyek!

meglesznek lépve, ha a most érkezett tavaszi újdonságainkat megadják. Ne méltóztassanak addig női és gyermek felöltőket vásárolni, míg felette dúz raktárunk és solid kiszolgálásunkról meggyőződést nem szerzünk.

Tisztelettel

Darvas Testvérek

női- és gyermek felöltő áruháza
DEBRECZEN, Főtér a Hungaria mellett.

teljes biztonságban van Karbinban. Ez a pétervári híradás azt tartalmazza, hogy Kuropatkin táviratilag kért engedelmet a cártól, hogy megadhassa magát. Egy harmadik telegramm az orosz sereg általános felbomlásairól és borzasztó veszteségekről ad hírt.

London, márczius 13.

A moszkvai hír Kuropatkin megmeneküléséről valótlán. A japán gyűrű közül a meneküléséről szó sem lehet. Itteni katonai körökben azt hiszik, hogy Kuropatkit még ma elfogják seregeivel együtt.

Tienling, márczius 13.

A japánok iszonyu mézszárlást visznek véghez a menekülő orosz seregek között. Azt hiszik, hogy az oroszok halottakban, sebesültekben és foglyokban több mint kétszáz ezer embert veszítettek.

Az oroszok veszteségei.

London, márczius 13. Tekiéből jelentik: Kuropatkin serege minden további ellenállásra képtelen. Az oroszok vesztesége 12-ig halottakban 30.000, sebesültekben 90.000 ember. A megmaradt sereg 40% a harcoképtelen, sőt képtelen a menekülésre is. Egész dandárok semmisültek meg. A hadi pénztár több millióval és 500 ágyúval a japánok zsákmánya lett. Az üdözés még egyre tart.

Kuropatkin 7-én vette észre, hogy a japán csapatok körül akarják zárni. Kétségbeesett kísérleteket tett a menekülésre. Kaulbaa tábornokot küldte Oku serege ellen, hogy Mukdeennél visszatartsa a japánokat, a másik sereget Nogi ellen küldte, hogy Mukdentől nyugatra szorítsa Nogi seregét és a derékhad viszavonulását és a vasútvonalat fedezze, hogy a csapatokat, a sebesülteket, a hadi és élelmiszerkészleteket vasuton szállíthassa Tienlinbe. Ez a terv nem sikerült. Ezután Tienlin felé vezető országút megtartására irányozta minden erejét Kuropatkin. Ez sikerült de a III. hadtest teljesen megsemmisült. A sereg roncsaival, Kuropatkin észak-felé menekül, de nyomában az üldözők.

Pétervár, márczius 13. A katonai és politikai körökben nagy a rémület. Az oroszok saját beösmérésük szerint 5000 tiszt és 70.000 ember eset el.

Folytatják a háborút.

Pétervár, márczius 13. Carskoje Selóban szombaton tanácskozássra hívta össze a cár az összes nagyhercegeket, akik elhatározták, hogy a háborút folytatják. Új hadsereget szerveznek, amelynek élére

Nikolajovics Miklós nagyherceg fog állani. Kuropatkit visszahívják és hadi törvényszék elé állítják. A cár szombat óta teljesen bezárkózott és családja tagjain kívül senkit sem bocsájt magához.

Törvénykezés.

Fiu az apja ellen. A folyó hó 11. megkezdett esküdszéki főtárgyalás tegnap délután 3 órakor ért véget, mely szerint ifj. Molnár Balogh Miklós rablásnak tekintendő büntetéseért 2 évi fegyházra ítélte. Beleenyugodott. Az ítélet jogerős.

Szerkesztői üzenetek.

L. K. Róma. A művész földinkről írott és küldött érdekes tárczát szíves örömmel közöltük; sőt szívesen fogadjuk, ha máskor is felkeresi lapunkat az örök városból származó írásaival. Üdvözljük a derék művészifjával együtt.

Dr. K. S. Helyben. A kívánságának eleget teszünk. A mű megjelenését mi is érdeklődéssel várjuk.

Államilag vizsgált

takarmány, luczerna, lóhera és répa magvak, Angol perle, Pázsitfű, mindenféle konyhakerti és virág magvak a legmegbízhatóbb csíra képességgel, legolcsóbban kapható

MERKLI FERENCZ

fűszer-, csomage- és bor kereskedésében
Debreczen, Fűvészkert-u. 14.
Gyorsan száradó és vízzel mosható „Linoleum” szobapadlómaz 1 doboz 65 kr. — Telefon 374.

Új iparág Debreczenben.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy helyben Piacz-utca 50. szám alatt nagyszabású

Nap- és esernyő üzletet

nyitottam.

Saját műhelyemben készítek minden e szakba vágó ernyőt u. m. toilette-, disz-, En tout cats, színes nap- és esernyőt ugyszintén férfi ernyőt minden kivitelben. — Javításokat és áthuzásokat olcsón és pontosan készítek.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel

MERKLER SOMA

Piacz-utca 50. szám. (A megyeház mellett.)

ÜZLET MEGVÉTEL!

Piacz-utca 7. szám és Kossuth utczán létezett Lovass és Ladányi-féle

divatáru üzleteket megvettük.

==== Az összes raktáron levő áruk ====
rendkívüli olcsó áron eladatnak.

A részletes eladás e hó 13-án hétfőn veszi kezdetét Piacz-utca 7. szám, a Vecsey-házban.

Donogán és Somossy

állandó főüzlete, Kistemplom-bazár.

„Pr
egészség
mely megó
rek beteg
minden jele
ragasztott
ragasztatik
„Progre
az egyedül
papírból m
góval ellát
tatik, tehát
A „Progre
a legújabb
vivmánya.
ségi hüvely
Debrecze
Merk
Fűvészkert
Viszon
részeseülnek

Ér
Van sz
zönséget ér
4. szám al
bádo
nyitottam,
mába vágó
épületek bá
a legpontos
legjutányos
Szives
Kro

129/1905. v. k.
Árverés
A debrecze
1905. számú vé
miserint dr. B
Henrik debrecze
ennek 1904. év
számítandó 5%
38 kor. 16 fil.
május hó 28-án
és 1052 koroná
ingóságok 1905.
3 órakor kezd
51 sz. alatt me
verésen a legtö
pénz fizetés n
aron alul is el
Debreczen

„Progress“

egészségi szivarka hüvely, mely megóv mindenkit más emberek betegségétől, amennyiben minden jelenleg használatban lévő ragasztott vagy géphüvely kézzel ragasztatik így a

„Progress“ egészségi hüvely az egyedüli, mely a legfinomabb papírból minden darab nicotin-fogóval ellátva teljesen géppel gyártatik, tehát emberi kéz nem érinti. A „Progress“ egészségi hüvely a legújabb higiénia legnagyobb vívmánya. A „Progress“ egészségi hüvely egyedüli elárúsítója Debreczen és vidéke részére

Merkli Ferencz

Füvészkert-u. 14. Telefon 374.
Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

Ruggyanta-bélyegzőket

tetszés szerinti szöveggel 2 korona árban készít az ELSŐ DEBRECZENI, RUGGYANTA-BÉLYEGZŐ GYÁR és NYOMDA, ahol mindenféle nyomtatványok olcsó árban szerezhetők be Simonffy-utca 5. sz. (Sesztina-ház.)

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Hal-utca 4. szám alatt

bádogos üzletet

nyitottam, ahol minden e szakmába vágó munkákat, valamint épületek bádogozását és javítását a legpontosabb kiszolgálásban a legjutányosabb árban eszközölöm.

Szives pártfogást kér
tisztelettel

Kronovicz Benő

Hal-utca 4. sz.

129/1905. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságának V. 226/5. 1905. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint dr. Balázs Bertalan részére Katz Henrik debreczeni lakostól 400 kor. tőke, ennek 1904. évi december hó 14. napjától számítható 5% kamatai és eddig összesen 38 kor. 16 fil. perköltség erejéig 1904. évi május hó 28-án bírósággal le- és felülfoglalt és 1052 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1905. évi márczius hó 14-én délután 3 órakor kezdetét veendő és Simonffy utca 51 sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1905. évi február hó 16-án.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

Orosházi Kenyársütőde és Élelmezési Csarnok

ajánlja

Tiszta tejjel és valódi vajjal előállított finom fehér és Luxus süteményét
valamint

1 kg. 0-ás lisztből hófehér kenyér . . . 1 kilo 16 kr.
1 kg. barna kenyér 1 kilo 10 kr.
Uj máltai burgonya 1 kilo 16 kr.

Carfiol, bab, lencse, borsó, dió, szilva, lekvár, tojás, ecetes ugorka, zöldbab, méz a legolcsóbban beszerezhető.

ÉRTESETÉS.

A t. kerékpározó közönséget van szerencsénk értesíteni, miszerint az ez évi legújabb kerékpárok nagy választékban már megérkeztek.

Teljesen új model kerékpárokat 160 koronától feljebb 3 évi jótállás mellett szolgálunk.

Könnyebb beszerzés végett kerékpárjainkat részletfizetésre is adjuk. Felhívjuk a t. kerékpározó közönség figyelmét, hogy a leghíresebb gyártmányu kerékpárjainkat ne tévesszék össze holmi házilag összetákolit kerékpárokkal. Ugy külső és belső pneumatik, valamint az összes kerékpárrészek megérkeztek, melyeket a legalsóbb gyári árakban árusítunk.

Továbbá értesítjük a t. kerékpározó közönséget, hogy **mechanikai javító műhelyünket** tetemesen megnagyobbítottuk és a javításokat a legpontosabban, leggyorsabban és a legazolidabb árak mellett állítjuk elő.

Egy kerékpár bezománcozása, melylyel a kerékpár teljesen ujja lesz alakítva, 10 korona.

Tessék árjegyzéket kérni, melyet bérmentve bárkinek megküldünk.

Schweitzer Testvérek

varrógép és kerékpár nagy kereskedő

DEBRECZEN, Piacz-utca 55. sz.

Nincs többé szobafüst!!!

Minden kéményt megjavít a

John-féle szab. kéménytoldó

füst és szelelést szabályozó készülék.

220.000 drb. használatban. — Meggátolja a füstzaklatásokat, eltávolítja az árnyékszék büzt, növeli a kémény huzatát.

Leszállított olcsó áron kapható

Lukács Vilmosnál Debreczen, Hatvan-u. 5.

cement-, burkolati-, Eternit Aszbest-pala és mindennemű tetőfedési vállalat.

NEUBAUER JÁNOS

vassodrony-szövet, szita-áru, szabadalmazott kocsi-ülés, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECZEN, Kétmalom-utca 4-ik szám.

Üzlethelyiség: Piacz-utca 12. az „Arany Bika“ szállodával szemben.

Gyártmányaimra számtalan sok kitüntetést és elismerést nyertem.

Készítek mindennemű sodronykerítést a legegyszerűbttől a legdiszesebbig. Fácánosok, erdők, szőlők, gyümölcsösök, udvarok, parkok s baromfi udvarok kerítését, szórórosta szöveteket, föld- és kavics áthányórostákat, sodrony lábtörlőt, ökörszárkosarakat, szóval mindennemű drótmunkákat. Kiünő ruganyos ágybetéteket s szabadalmazott ruganyos acélsodronykocsiülést

Ezen miuta szerint készült kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést felülmul tartósság és czélszerűség tekintetében.

Kivánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szives pártfogást kérve
NEUBAUER JÁNOS.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér. — Vidéki tudakozásnál tessék válaszholójeget csatolni.

1 üveg *Ermelléki* ó 24 kr., 1 üveg *Ezerjő* ó 24 kr., 1 üveg *Rizling* 4 éves 32 kr., 1 üveg *Magyarádi* ó 32 kr., 1 üveg *Villányi siller* ó 26 kr., 1/2 liter *Jamaika rum* 40 kr., 10 dkg. *Törmelék csokoládé* 10 kr., 1 kg. *Nagyszemű szilva* 10 kr., 100 kg. *Száraz cseribogyó* 1 frt. *Merkli Ferencz*nél, *Füvészkert-u. 14.*

Egy uri divat üzlet teljes berendezése olcsón eladó *Kálnai Lipót* uri-divat üzletében.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (*Főraktár Borsy és Farkas* fűszerüzletében) *Budai cukrászda, Jósza és Jóna* drogueriájában.

Welsz Gyula kárpitos *Piacz-u. 72.* (*Kuczikház*) elvállal mindennemű kárpitos munkát háznál és házon kívül. *Diványok és ottományok* állandó nagy raktára.

Ora javítás szakszerűen és olcsóbban mint bárhol csak is *Kurián Gyula* órásnál *Debreczen, Piacz-u. 42.*

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjutányosabban és jótállás mellett eszközli *Földvári L. debreczeni első Elektrotechnikai vállalata* *Kossuth-utca 1. szám*

(az udvarban.) *Villamos felszerelések, zseblámpák, kerékpárok és alkatrészek* raktára. Képes árjegyzék ingyen. — *Telefon-szám 168.*

A *Mester-utca* elején *Bundi u. 4. szám* alatt egy egészen ujonnan épült, magas földszintes utcai lakás, mely áll felül 4 szoba, egy előszoba, alól két nagy világos pincze szoba s egy sötét pinczéből május hó 1-től kiadó, értekezhetni ugyanott.

Elsőrendű immunis homokföld, szőlőnek és házhelyeknek egészben vagy parcellákban eladó. Ezenkívül tehenészetre alkalmas 12 hold szántóföld kiadó. Értekezhetni *Teleki-utca 5. a tulajdonossal.*

Vasestergályozást, vasgályozást, gépjavitást a legolcsóbban vállal *Preiszler Mór* gépműhelye *Debreczen, Deák-József utca 2.*

Keresünk vasművelő gőzmunkába egy ügyes józan életű, szakképzett nő molnár, érdeklődő a feltételeket *Weinberger és Steinnál, Balmazújváros*on tudható meg.

Poloskairtás, olcsón biztos sikerrel, *Török-Balint-utca 24.* Meghívásra magam eszközölöm az irtást.

Megérkeztek a legszebb tavaszi szövet különlegességek *Frank József* férfi szabó üzletébe, *Piacz-u. 67.* *Frohner* szálloda épület.

30-40 éves önálló nő 3-4 ezer frt. tőkével évi 20.000 frt.-os forgalmu üzlethez társul kerestetik. — *Házasság* nincs ki zárva. Jelige: *Komoly* férfi. Czim: kiadó-hivatalba.

2 szobás lakást keresek a zenedéhez közel. Ajánlatot a kiadóhivatalban kéretik beküldeni.

70 kr. egy óra tisztítás és javítás *Pintér Dezső* órásnál, *Szent Anna-utca 2. szám* Tanuló felvétetik.

Használt vetőgépek kijavitva minden nagyságban olcsó ár mellett részletfizetéssel kaphatók *Ráhmer Sándornál, Piacz-u. 26.* *Nagytrafik* udvar.

Csődtömegből

megvásárolt áruk már megérkeztek és mélyen leszállított árakban elárusíttatnak **Blumenstein Testvérek Alkalmi áruházában**

Piacz-u. 14. sz. Bika szállodával szemben.

300 tucat férfi gallér 5-rétű csak	10 kr.
Fehér és színes férfi kezelő 5 rétü csak	18 "
Jó minőségű férfi cöpper lábravaló	55 "
Debreczeni harisnyagyárból férfi és női harisnya	20 "
Mesés szép férfi nyakkendők már	10 kr.-tól feljebb.
Disz kötények már	35 kr.-tól feljebb.
Legjobb minőségű clott alsó szoknya csak	2.50 "
Divatos tavaszi kosztümruhák csak	6.50 "
Lüszter és szövet aljak csak	4 "
Legújabb batiszt és zephir blousok csak	75 "

Nagy választék szép gyermek szövet ruhákban.

Továbbá:

120 cm. Ruha kelmek már	40 kr.-tól feljebb.
Óriási választék mesés szép Blous és ruha selymekben (Maradékokban)	75 "
Legújabb zephirek már	12 "
Legjobb mosó delének csak	28 "
Ajouros batiszt zsebkendők csak	16 "
Valódi madapolenn himzések csak	10 kr.-tól feljebb.

A még raktáron levő összes rövidárú és szabó kellékek

Valamint:

2500 méter szövet és mosó maradékok naponta este 5-től 7-ig potom árban elárusíttatnak.

Uj rőfös üzlet.

Ne vásároljon

mig ujonnan berendezett teljesen új árukkal felszerelt **Piacz-u. 24. Sziffféle** helyiségben levő üzletemet meg nem tekinti. — Különös sulyt fektetek

női Ruhaszövetekre, Delaineekre és vásznakra szóval mindennemű rőfös- és rövidáru czikkekre.

Minden 5 frtos bevásárlás után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen készíttetek, csupán a diszes passparturáért 1 frt 50 kr. fizetendő.

Fióközlet:

Maradék áruház

Piacz-utca 19.

Löwy F.

Piacz-utca 24.

volt *Sziffféle* helyiség.

Olcsó árak. Tulkövetelés kizárva.

Meghatott Hoffmann és Kronovitz könyvtárában Debreczenben, a főpostával szemben.